

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

Київський Політехнік

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

15 вересня 2011 року

№28-29 (2962-2963)

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ НТУУ "КПІ"

В.І. Молчанов відкриває конференцію

Відкрито бюст Жана Фуко

6 вересня в Науково-технічній бібліотеці НТУУ "КПІ" ім. Г.І.Денисенка урочисто відкрито бюст всесвітньо відомого французького фізика і астронома Жана Бернара Леона Фуко (1819 – 1868). Ж.Фуко розробив метод вимірювання швидкості світла за допомогою призми, що обертається (метод Фуко), відкрив явище нагрівання металів індукційними струмами (струми Фуко), удосконалів гіроскопі і запропонував використовувати його для стеження за змінами напряму, зробив ще ряд відкриттів і винаходів. Але, мабуть, найбільше він відмінно завдяки приладу, який наочно демонструє добове обертання Землі – маятнику Фуко. У лютому цього року маятник Фуко – нині єдиний в Україні – було відкрито в нашій бібліотеці. До речі, у 2011 році виповнилося 160 років від запуску першого такого маятника самим Фуко в Паризькому Пантеоні.

На урочисту подію в холі бібліотеки зібралися багато студентів. Серед почесних гостей – В.Г.Бар'яхтар, Герой України, академік НАН України; В.М.Локтев – академік НАН України, завідувач кафедри загальної та теоретичної фізики ФМФ, ініціатор встановлення маятника в нащому університеті; М.Ю.Ільченко – проректор з наукової роботи НТУУ "КПІ", член-кореспондент НАН України; В.Ф.Асеєв – директор підприємства "Учпрайлад" (м. Рівне), на якому виготовлено підвіс маятника; А.Ф.Валієв – автор бюста Фуко, заслужений художник України; В.Й.Котовський – зав. лабораторії "Дидактик" ФМФ, розробник проекту "нашого" маятника Фуко.

Вступне слово мав ректор НТУУ "КПІ" академік НАН України М.З.Згурівський. Академік В.Г.Бар'ях-

тар і В.М.Локтев у своїх виступах висвітлили наукові досягнення Ж.Б.Фуко та підкорисли, що маятник Фуко, встановлений у нашій бібліотеці, може стати чудовим науковим і лабораторним приладом для студентів КПІ.

Насамкінець представник Національного реєстру рекордів України Віталій Зорін урочисто вручив ректору НТУУ "КПІ" академіку Михайлу Згурівському диплом про офіційне визнання відкритого в лютому цього року в університеті маятника Фуко єдиним в Україні й другим за низкою параметрів у світі. Нагадаємо, що довжина підвісу маятника 22 метри 6 сантиметрів, діаметр бронзової кулі 28 см, маса 43 кг.

Сергій Смольц

Вітаємо винахідників!

Щорічно у третю суботу вересня в Україні відзначається День винахідника і раціоналізатора. До цього свята за активну винахідницьку діяльність Громадою Вченої ради НТУУ "КПІ" нагороджені такі співробітники та студенти університету:

В.Г.Баженов – доцент ПБФ;
П.І.Гвоздяк – проф. ФБТ;
Ф.Ф.Дубровка – проф. РТФ;
В.С.Жукова – аспірантка ФБТ;
Є.В.Кузьмінський – зав. кафедри екологічної та біоенергетики, проф.;
М.А.Новік – доцент ММІ;
Л.А.Саблій – докторант ФБТ;
Є.М.Писменний – декан ТЕФ, проф.;
В.Д.Бурлей – заступник зав. каф. АЕС та інженерної теплофізики ТЕФ;
В.А.Рогачов – доцент ТЕФ;
О.М.Терех – ст. н.с. ТЕФ;
Рита Засекіна – студентка ММІФ, гр.БМ-71;

Марк-Віктор Коваленко – студент ММІ, гр.МА-81;

Дар'я Крепак – студентка ПБФ, гр.ПК-61;

Людмила Мисливець – студентка ПБФ, гр.ПК-62.

Широ бажаємо всім винахідникам щастя та доброго здоров'я, нових ідей та ініціатив, творчого натхнення у винахідницькій діяльності та високих професійних досягнень!

НАУКОВИЙ ДОРОБОК УЧЕНОГО До ювілею члена-кореспондента НАН України М.Ю.Ільченка

Активна наукова діяльність Михайла Юхимовича Ільченка розпочалася понад сорок років тому, і вибір його наукового напряму продиктувало саме життя. В ті роки активного протистояння СРСР і США у сфері високотехнологічного озброєння Радянському Союзу необхідно було, зокрема, розробити конкурентні радіоелектронні комплекси, що вирішували б проблеми радіолокації та радіорозвідки. До виконання цих завдань були запущені найкращі наукові колективи країни, в тому числі і колектив кафедри радіотехніки Київської політехніки, очолюваний засновником радіотехнічного факультету

професором Володимиром Васильовичем Огієвським, який спільно з доцентом Олександрою Якимівною Бокрінською організував високо-професійний колектив, що виконав чимало розробок в інтересах оборони держави і згідно з відповідними спеціальними постановами уряду країни. До складу цього творчого колективу був зачленений М.Ю.Ільченко.

Які саме чинники вплинули на вибір напряму наукових досліджень М.Ю.Ільченка? Передусім, це необхідність виконання складних технічних завдань наукових розробок створюваної апаратури. Відомі традиційні технічні рішення мікрохви-

льових пристрійв не задоволяли поставлені вимоги, і цим пояснювалася необхідність проведення нових наукових досліджень. Ці дослідження стосувалися насамперед вирішення фізико-технічних проблем створення радіотехнічних пристрійв і систем, функціональні можливості яких ґрунтуються б, зокрема, на використанні різних фізичних явищ у ферритах і діелектриках при їх взаємодії з мікрохвильовим випромінюванням у різних електродинамічних системах. До вирішення зазначених проблем були зачленені провідні наукові установи Академії наук СРСР і радіоелектронної галузі країни.

Наукові здобутки М.Ю.Ільченка по-

лягають у наступному.

По-перше, це фундаментальні наукові дослідження, що привели до створення нового класу твердо-тильних коливальних систем з діелектриків і ферритів. Він виявив, матема-

СЬОГОДНІ
В НОМЕРІ:

1 До ювілею

2 М.Ю.Ільченка

3 Звітна

4 доповідь

5 ректора

НТУУ "КПІ"
М.Згурівського
на конференції
трудового
колективу

6 До 50 річчя
Інституту
надтвердих
матеріалів

7 Літня
практика
в Німеччині

17 вересня –
День рятівника

8 Відкрито
галерею
"Українці
у світі"

Хорова капела
в Норвегії

Закінчення на 2-й стор.

НАУКОВИЙ ДОРОБОК УЧЕНОГО

До ювілею члена-кореспондента НАН України М.Ю.Ільченка

Продовження.

Початок на 1-й стор.

Зовнішні характеристики систем знайдені у вигляді коефіцієнтів проходження чи відбиття. М.Ю.Ільченко вивів десятки нових формул, які вперше математично описали характеристики резонаторів у різних лініях передачі електромагнітних хвиль. Знайдені співвідношення вперше дали можливість якісно і кількісно описати фізичні ефекти

академік Володимир Мефодійович Яковенко) назувати зазначені наукові статті "класичними роботами". Тож закономірно, що впровадження отриманих М.Ю.Ільченком результатів у практику відзначено в 1983 р. Державною премією УРСР у галузі науки і техніки. Ця премія присуджена за цикл науково-практичних робіт, які дали змогу створити в СРСР і впровадити в практику новий науково-технічний напрям – діелектроніку. Цей напрям ґрунтуються на використанні

них науково-технічних програм із проблем телекомунікацій.

М.Ю.Ільченко – активно працюючий учений і творець нових технічних систем. Зокрема, він є головним конструктором розробок інформаційних систем, які виконуються на замовлення Міністерства оборони України і впроваджуються в повсякденній діяльності цього поважного відомства. Його особиста участя також стосується створення нових конкурентоспроможних телекомунікаційних інформаційних систем на базі мікрохвильової техніки. Свідченням фундаментальності наукових результатів М.Ю.Ільченка є, зокрема, той факт, що створені ним раніше наукові засади побудови твердотільних діелектрических фільтрів дають можливість і нині використовувати ці пристрої для потреб промисловості. Так, діелектричні пристрої вже понад десять років впроваджуються в апаратуру мобільного радіозв'язку та використовуються для побудови приймачів визначення місцевозадження об'єктів на Землі системи GPS, які серійно випускаються підприємством "Оризон-Навігація" на Черкащині.

Досягнення мікрохвильової техніки, в тому числі діелектроніки, ефективно реалізуються також у вітчизняних розробках інформаційних мікрохвильових систем інтегрального обслуговування типу MITPIC, практичне впровадження яких дає змогу значно поліпшити телекомунікаційне забезпечення інформатизації держави. Такі розробки, виконані за участю М.Ю.Ільченка, успішно використовуються в Україні, Росії, Грузії та

лідження з історії науки і техніки. Становлення і розвиток Державного політехнічного музею відбулося за його безпосередньою участю. Разом зі своїми здобувачами учених ступенів кандидата і доктора наук і працівниками музею він організував дослідження з історії розвитку техніки як необхідної складової формування світогляду фахівців технічних спеціальностей. З ініціативи академіка Бориса Євгеновича Патона з 2001 р. започатковані Наукові читання з циклу "Видатні конструктори України", які систематично проводяться на базі музею під егідою його Вченого ради, яку очолює М.Ю.Ільченко. Вивчення діяльності понад 30 вітчизняних творців-першопрохідців у різних галузях науково-технічної творчості, життєвий та науковий шлях яких пов'язаний з Україною, сприяє збереженню історичної пам'яті про визначні здобутки науково-технічної та інженерно-конструкторської думки, формуванню цілісної історичної картини розвитку науки і техніки в країні.

Різнопланово є науково-організаційна діяльність М.Ю.Ільченка, який, зокрема, формує засади інноваційної діяльності в рамках Наукового парку "Київська політехніка", є головним редактором наукових журналів "Telecommunication Sciences", "Дослідження з історії техніки", співголовою від України Програмного комітету двадцяти щорічних Міжнародних конференцій з мікрохвильових і телекомунікаційних технологій "Криміко", праці яких понад 10 років представлені у світовій базі "Scopus". Заступник академіка-секретаря Відділення інформатики НАН України, голова ради проректорів із наукової роботи – ці виборні обов'язки, а також членство у багатьох науково-організаційних комісіях державного рівня сприяють використанню його досвіду у формуванні та реалізації політики організації науки в Україні.

Наукові публікації М.Ю.Ільченка становлять понад 500 праць, у тому числі монографії енциклопедичного характеру. Зокрема, монографія "Дизелектрические резонаторы", яку опубліковано в 1989 р. видавництвом "Радио и связь" (Москва) за участю і редакцією М.Ю.Ільченка, пред-

ставлена в Бібліотеці Конгресу Сполучених Штатів Америки, а передмову до неї написав лауреат Ленінської і Нобелівської премій, дівіч Герой Соціалістичної Праці, академік АН СРСР Олександр Михайлович Прохоров, який відзначив, що в монографії "изложение физических основ работы дизелектрических резонаторов гармонично сочетается со всесторонним рассмотрением инженерной теории устройств на их основе, а также вопросов, связанных с их разработкой и применением в современных радиорелейных станциях и системах связи нового поколения". В монографіях останніх років ґрунтовано висвітлено сучасні досягнення мікрохвильової техніки та радіотехнологій і їх використання при побудові перспективних інформаційних систем. Зокрема, двометровий "Мікроволновые устройства телекоммуникационных систем" академік Микола Григорович Находкін охарактеризував як "достойного преемника ставших уже класикой прежних трудов по технике СВЧ".

Вагомий науковий доробок ученої став базисом для організації ним у Київській політехніці нових кафедр, наукового та навчального інститутів, забезпечення високоякісної підготовки фахівців у сфері телекомунікацій. Заслужений професор НТУУ "КПІ", почесний член IEEE (США) М.Ю.Ільченко і його наукова школа (а це понад 20 докторів і кандидатів наук) визнані в Україні й інших державах. Тож, як справедливо зазначив у своєму відгуку віце-президент Російської академії наук, лауреат Нобелівської премії Жорес Іванович Алфьоров, "професор М.Е.Ільченко своїм вдачущимся науковим вкладом і організаційною діяльністю способствує укрепленню авторитета української научної школи".

**М.З.Згуровський,
ректор НТУУ "КПІ", академік**

інших країнах. Створення перспективних радіотелекомунікаційних систем відзначено в 2000 р. Президією Національної академії наук України присудженням М.Ю.Ільченку Премії імені С.О.Лебедєва.

Розробки останніх років стосуються сучасних мікрохвильових інформаційних систем, які вирішують проблеми широкосмугового безпроводового доступу, в тому числі використання електромагнітних хвиль терагерцового діапазону і нанотехнологій у радіотелекомунікаційних системах. У публікаціях останнього часу іноді навіть порівнюють темпи впровадження безпроводових технологій з революційними змінами технічних засобів інформатики при реалізації комп'ютерних інформаційних мереж. Поєднання переваг, які дало оптимальне використання мікрохвильових технологій і засобів обчислювальної техніки, дало можливість колективу фахівців з Київської політехніки, Інституту кібернетики імені В.М.Глушкова НАН України, компанії "Укрсат" та підприємства "Оризон-Навігація" за наукової координації з боку М.Ю.Ільченка виконати цикл розробок, спрямованих на виконання завдань, передбачених трьома указами Президента України, чотирма постановами Кабінету Міністрів України. Вирішення цих завдань дало змогу створити і впровадити вітчизняні інформаційно-телекомунікаційні системи для інформатизації мітної, податкової та прикордонної служб, банківської діяльності, поліпшення інформатизаційного забезпечення на автомобільних шляхах України, вдосконалення навігаційних систем, інформаційного забезпечення органів державної влади тощо. Впровадження результатів зазначеного циклу розробок відзначено в 2004 р. Державною премією України в галузі науки і техніки.

Ще одним важливим науковим напрямом, яким опікується М.Ю.Ільченко, є дос-

Засідання Вченої ради РТФ. 1968 р.

асиметрії резонансних характеристик, підвищеної частотної вибірності, повороту площини поляризації електромагнітних хвиль у хвилеводі, наявності полюсів підвищеного затухання, впливу вищих типів електромагнітних хвиль, що збурюються резонаторами і не розповсюджуються в лініях передачі та інші. Що стосується фізичних ефектів, то необхідно зазначити, що деякі з них були виявлені саме М.Ю.Ільченком. Так, наприклад, до робіт М.Ю.Ільченка вважалося, що поворот площини поляризації електромагнітної хвилі в круглому хвилеводі з феритом зумовлений тільки ефектом Фарадея і є прямо пропорційним лінійному розміру фериту та його дійсні частині магнітної проникності. М.Ю.Ільченко експериментально виявив і потім теоретично довів, що за певних встановлених ним умов феритовий елемент майже з нульовим лінійним розміром може викликати значний поворот площини поляризації саме в режимі резонансу. Механізм виявленого повороту зумовлений не дійсною, а уявною частиною магнітної проникності фериту. Як результат цих досліджень М.Ю.Ільченко в 1968 р. у провідному журналі Академії наук СРСР "Радіотехніка та електроніка" опублікував оригінальну статтю "Явище резонансного повороту площини поляризації в круглому хвилеводі з феритовим резонатором". Ця стаття вперше висвітлила основні закономірності резонансного повороту площини поляризації і окреслила засади розвитку нового напряму досліджень. Також уперше М.Ю.Ільченком було експериментально (а потім і теоретично) виявлено ефект зростання коефіцієнта поглинання мікрохвильової енергії аж до його максимально можливого значення при збільшенні рівня потужності вище критичного значення в режимі не-лінійного феромагнітного резонансу. М.Ю.Ільченко запропонував модифікувати дисипативний член класичного рівняння вектора руху намагніченості фериту, додаючи до параметра, що традиційно враховує теплові втрати, ще параметр, який враховував би також втрати на перевипромінювання.

Виявлені інші закономірності взаємодії, отримані оригінальні формули для характеристик конкретних систем, а також співвідношення для коефіцієнтів зв'язку дали можливість ученому запропонувати десятки нових технічних рішень резонансних пристрій, захищених авторськими свідоцтвами на винаходи, оптимізувати конструкції ряду пристрій, а також створити методи інженерного розрахунку частотно-вибірних пристрій нового покоління, що вигідно відрізнялися від їхніх попередників у 50-100 разів кращими масогабаритними характеристиками. Пізніше, через десятиччя, провідні фахівці країни (серед яких

Презентація експонатів державного політехнічного музею. 1999 р.

За створення спільно з науковцями та виробниками електронної галузі СРСР пристрій із якісно новими характеристиками і впровадження їх у радіоелектронну апаратуру супутників телекомунікацій спеціального призначення М.Ю.Ільченко удостоєно звання лауреата Державної премії СРСР у 1989 р.

По-третє, з 90-х років, коли в умовах розпаду СРСР науково-технічні розробки для потреб військового комплексу майже припинилися і особливо відчутно стала проблема ліквідації істотного відставання нашої держави в сучасних засобах телекомунікацій, під керівництвом М.Ю.Ільченко було виконано декілька загальнодержав-

Ж.Алфьоров в НТУУ "КПІ". 2003 р.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ НТУУ "КПІ"

**Продовження.
Початок на 1-й стор.**

До робочої президії було обрано М.З.Згурівського – ректора університету, В.І.Молчанова – голову профкому співробітників, Ю.І.Якименка – першого проректора, А.Ю.Гаврушкевича – голову студентського профкому, О.Дєсятова – голову Студради НТУУ "КПІ". До президії було запрошено першого заступника міністра

освіти і науки, молоді та спорту України Є.М.Суліму, який взяв участь у роботі конференції.

У своїй звітній доповіді ректор зупинився на втіленні стратегії розбудови НТУУ "КПІ" як університету європейського зразка, який знаходитьться в авангарді вітчизняної технічної освіти. Він докладно охарактеризував зміни, що відбулися в університеті й стосувалися впровадження прогресивних технологій нау-

коємного інноваційного навчання, поглиблення інтеграції з ринком праці, покращення фінансового, матеріально-технічного та методичного забезпечення, постійного самоаналізу якості підготовки фахівців. Завдяки спільному зусиллям колективу та вмілі налагодженню управлінню, нині КПІ не лише посідає перші сходинки українських рейтингів ВНЗ, він увійшов до переліку 700 університетів світового

класу (а це 4% від усіх університетів світу) за версією QS World University Rankings.

В обговоренні доповіді взяли участь А.Гаврушкевич, проф.

Ю.Ф.Зіньковський, студентки Р.Засекіна та М.Войчук, В.І.Молчанов, проф. Б.В.Новіков. У своєму виступі Є.М.Суліма відзначив

НТУУ "КПІ" як флагман української вищої освіти та звернув увагу трудового колективу на необхідність не зупинятися на до-

сягнутому, а бачити реальну перспективу і втілювати її в життя. Заслухавши та обговоривши звіт, учасники конференції одноголосно його затвердили та визнали роботу ректора задовільною.

Конференція також прийняла звернення до Міносвіти щодо оголошення, згідно з чинним законодавством, конкурсу на посаду ректора НТУУ "КПІ" на наступний семирічний термін.

Інф. "КП"

ЗВІТНА ДОПОВІДЬ РЕКТОРА НТУУ "КПІ" М.З.ЗГУРОВСЬКОГО на конференції трудового колективу 12 вересня 2011 р.

**Шановні делегати
конференції!**

Щороку ректор звітє перед конференцією трудового колективу та виступає з доповіддю про роботу університету на сесіях професорсько-викладацького складу КПІ. Разом з тим існує нормативно встановлена вимога про звіт ректора перед трудовим колективом за виконанням свого контракту перед закінченням терміну його дії. Цей термін закінчується 1 листопада 2011 року. Тому дозвольте мені про звітувати про результати своєї роботи за попередні 7 років.

Зазначеній період був пов'язаний з глибокими політичними і економічними змінами в житті нашої країни, які торкнулися усіх сфер діяльності суспільства: соціальної, наукової, освітньої. За цих умов КПІ продовжував втілювати свою стратегію, прийняту на початку незалежності країни, розбудовував університет європейського зразка, вдосконалював демократичні засади управління ним, залишивши вірним своєму покликанню – готовувати висококваліфікованих фахівців, бути в авангарді розвитку вищої технічної освіти. Багаторічна напруженна робота колективу університету сьогодні отримує високу оцінку на національному і міжнародному рівнях. Уже три роки поспіль КПІ міцно утримує першість серед українських ВНЗ за результатами незалежного рейтингу "Компас", який 'рунтується на оцінюванні нашої роботи випускниками і роботодавцями. Окрім того, в цьому році наш університет увійшов до 700 університетів світового класу, а це 4% від усіх університетів світу (за рейтингом британської газети "Таймс", відомим під назвою QS).

Усвідомлюючи той факт, що тільки конкурентоспроможна освіта і наука на європейському і світовому просторі є під'рунтям

для ефективного розвитку держави, ми поставили перед собою мету піретворити КПІ на острівець прориву, тобто на ВНЗ високого європейського рівня. Саме тому у 2004 році КПІ підписав Велику хартію університетів Болонської співдружності, маючи наміри розвивати європейські стандарти автономії і академічних свобод, зберігаючи при цьому напрацювані більш ніж за 100 років традиції інженерної освіти Київської політехніки.

Враховуючи світовий досвід, у 2005-2006 рр. вченими КПІ було напрацювано перші в Україні концептуальні положення моделі дослідницького університету. Вони були покладені в основу нового Статуту КПІ, затвердженого постановою Уряду в 2007 році. Завдяки цьому з 1 грудня 2007 року в нашому університеті почав здійснюватися пілотний проект "Дослідницький університет КПІ", головною ідеєю якого стало органічне поєднання передової інженерної освіти, високоекспективних наукових досліджень та інновацій.

З метою втілення нової моделі діяльності університету у 2007 році

було розроблено й ухвалено Вченою радою пакет документів, який являє собою, я б сказав, нову конституцію КПІ. Вводилися в дію новий Статут університету, Положення про Дослідницький університет КПІ, Положення про магістратуру, Положення про працевлаштування, програма "Майбутнє України", основні принципи визначення рейтингу науково-педагогічних працівників, "Порядок проведення моніторингу якості підготовки фахівців", Положення про цільову магістерську підготовку для НАН України, система показників оцінки діяльності факультетів та інститутів.

Трансформуючись до нової моделі, ми почали підсилювати фундаментальність навчання.

Ми виходили з того, що без фундаментальних знань неможливе розуміння природи процесів і явищ. Людина, яка отримала глибоку фундаментальну освіту, здатна формулювати складні задачі, керувати процесами, комплексно, системно оцінювати усі наслідки тих чи інших управлінських рішень.

Для забезпечення такої підготовки необхідно було впроваджувати прогресивні технології науково-інноваційного навчання, поглиблювати інтеграцію з ринком праці, покращувати фінансове, матеріально-технічне та методичне забезпечення нашої роботи, постійно підтримувати самоаналіз якості підготовки фахівців.

З метою реалізації основних заходів дослідницького університету у 2005 році нами було створено Відділення цільової підготовки для НАН України, яке за 9-ма напрямами забезпечує тісну взаємодію багатьох кафедр КПІ з більш ніж 30 академічними установами академії.

Важливо складовою стратегії розвитку КПІ стала переорієнтація університету з кількісних на якісні

показники його діяльності. Суттєво підвищивши вимоги до знань абітурієнтів при вступі (введення обов'язкового екзамену з фізики, встановлення мінімального прохідного балу з фахових дисциплін на рівні 150) та до знань студентів у процесі навчання, ми свідомо пішли на природне 20% зменшення контингенту студентів в КПІ без зменшення загального фонду фінансування університету. Шість років роботи за цією стратегією повністю підтвердили слушність прийнятих рішень. Нас визнають роботодавці як кращий ВНЗ країни за якістю підготовки фахівців. Зменшивши контингент студентів до 32 тисяч, КПІ вийшов на оптимальний баланс з кількістю абітурієнтів відповідно до поточного перебігу демографічної кризи. Ми суттєво поліпшили відношення кількості студентів до кількості викладачів, довівши його до 10:1. Ми розвантажили гуртожитки і аудиторний фонд, забезпечивши 100% проживання іногородніх студентів в кампусі КПІ і перевівши навчання в університеті в одну зміну.

Багомою складовою забезпечення цієї стратегії стало впровадження у 2006 році комплексної системи моніторингу якості підготовки фахівців, яка не має аналогів у інших навчальних закладах України. На сьогодні це найбільш об'єктивний інструмент для оцінювання залишкових знань студентів. Він забезпечує незалежний моніторинг залишкових знань студентів старших курсів з фундаментальними, професійно-орієнтованими і фаховими дисциплінами, з інформаційних технологій, англійської мови; дає можливість контролю якості дипломних проектів; віддзеркалює оцінку наших випускників роботодавцями. Всього за 6 років самоаналізом було охоплено 1200 дисциплін, 143 спеціальності, близько 59 тис. студентів.

Університет постійно намагається відстоювати свої позиції як на ринку освітніх послуг, так і на ринку праці активно співпрацюючи з підприємствами, установами і організаціями. Завдяки високим рейтінгам КПІ, системним заходам, спрямованим на підвищення якості навчання, за минулі роки середній конкурс до університету стабільно зростав. Якщо в 2004 році він був на рівні 1,5 особи на місце, то протягом двох останніх років середній конкурс складав 2,7. При цьому дуже важливо, що відбулося суттєве зростання попиту на базові інженерні напрями: машинобудівні, хімічні, матеріалознавчі, технологічні.

За звітний період нами проводився комплекс заходів щодо розширення зв'язків з роботодавцями. З 2007 року працевлаштування випускників КПІ відбувається відповідно до власного положення, на основі прямих угод з підприємствами. Ця система передбачає також регулярні зустрічі випускників і кафедр з роботодавцями у рамках заходів "Ярмарка професій" та "Ярмарка вакансій". Значущими подіями для університету стали підписання угод з Федерацією роботодавців України, з лідерами в галузі космічних і авіаційних технологій – КБ "Південне" і АНТК ім. Антонова, з групою компаній ДФ – лідером хімічної і титанової промисловості, з групою компаній ДТЕК – лідером паливно-енергетичного комплексу України та іншими гігантами вітчизняної промисловості. Усього на сьогодніє діє 2130 таких угод.

З метою покращення якісного складу майбутніх студентів протягом останніх років ми розвиваємо систему ранньої професійної орієнтації талановитої молоді шляхом здійснення програми "Майбутнє України". Вона передбачає проведення наукових конференцій для школярів, наукових та інженерних

Продовження на 4,5-й стор. ➤

2006 р. Відкрито Українсько-Японський центр

2007 р. Відкрито навчальний центр Delcam на кафедрі інструментального виробництва ММФ

2008 р. Встановлено перший у світі пам'ятник І.І. Сікорському

ЗВІТНА ДОПОВІДЬ РЕКТОРА НТУУ "КПІ" М.З.ЗГУРОВСЬКОГО на конференції трудового колективу 12 вересня 2011 р.

**Продовження.
Початок на 3-й стор.**

виставок, олімпіад за технічними напрямами, днів відкритих дверей, розміщення інформації в ЗМІ, на сайтах підрозділів, розширення співпраці з Малою академією наук, по- дальше розгортання мережі закладів доуніверситетської підготовки.

В університеті активно впроваджувалися інформаційні технології, зокрема, реалізувалася підготовка дистанційних курсів, електронних посібників, створення віртуальних лабораторій. Розробляється і впроваджується наступна черга автоматизованих інформаційних систем для забезпечення навчального процесу. Комп'ютерна мережа УРАН, суперком'ютерний центр, світовий центр даних активно використовуються як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами. Створено спеціальний обчислювальний кластер для наукової роботи студентів. Діє автоматизована система планування навчального процесу та формування розкладу занять. Вводиться в дію електронний кампус, який робить значно ефективнішою співпрацю викладача та студента.

Кадрова політика, яку ми проводимо упродовж багатьох років, – це створення сплаву завзятості молоді та мудрої, досвідченості професури. Ми виходимо з того, що не лише вік визначає можливість подальшої роботи викладача, а і його активність та професіоналізм. Завдяки цій багаторічній політиці у нас сформувався найбільший прошарок досвідчених викладачів продуктивного, творчого віку. Викладацький склад постійно поповнюється 25–35-річними випускниками аспірантури. Сьогодні середній вік викладачів КПІ встановився на рівні 51 року, що для нашої непростої професії, яка вимагає багаторічного фахового вдосконалення, є, мабуть, оптимальним.

Протягом звітного періоду кадровий потенціал університету по- мітно посилився. Кількість штатних докторів наук, професорів зросла на 30 осіб, кандидатів наук, доцентів – на 120. Сьогодні професорсько-викладацький склад налічує 3427 осіб, з яких 2749 штатних і 678 сумішників.

З метою активізації роботи викладачів відповідно до критеріїв дослідницького університету вже три роки поспіль діє рейтингова система оцінювання їх діяльності, вдосконалено систему конкурсного обрання.

Починаючи з 2006 року Вчена рада університету щороку відзначає 50 кращих викладачів-дослідників та молодих викладачів-дослідників, які гармонійно поєднують навчальну,

наукову та інноваційну діяльність. Вони отримують надбавку в розмірі 20% від посадового окладу.

Окремим завданням стало підвищенння кваліфікації та стажування викладачів, що здійснюється системою післядипломної освіти КПІ, куди входять Український інститут інформаційних технологій в освіті, Інститут перепідготовки та підвищенння кваліфікації, Інститут підприємництва CISCO. Кількість слухачів цієї системи з 2007 року зросла в 4,6 разу – з 178 до 819, кількість курсів з сучасних напрямків знань зросла з 6 до 23.

Визначальною домінантною в кадровій роботі був соціальний, людський вимір розвитку університету. За умов поглиблення соціальної напруги в супільнстві, особливої напруги в роботі колективу набули чуйне ставлення до кожної людини, підтримка атмосфери творчості, співпраці та взаємодопомоги серед його членів; поглиблення принципу "безсуб'єктності" в управлінні персоналом; захист гідності і академічних свобод студентів та співробітників, свободи їх волевиявлення.

За останні сім років діяльність співробітників університету було відзначено багатьма державними нагородами та відзнаками: 5 політехніків отримали державні нагороди України, 39 удостоєні почесних звань "Заслужений діяч науки і техніки України", "Заслужений працівник освіти України", "Заслужений енергетик", "Заслужений винахідник", "Заслужений художник", 19 стали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки. Один член нашого колективу – Ю.І. Якименко – був обраний академіком НАН України, троє – членами-кореспондентами цієї академії, один – іноземним членом Російської академії наук.

Важливим напрямом нашої роботи було і залишається видання власної навчально-наукової літератури. За останні 5 років у видавництві "Політехніка" вийшло понад тисячу її найменувань. Суттєво зросла кількість електронних видань. Ми продовжуємо працювати над підвищеннем якості роботи видавництва, створенням привабливих умов для наших авторів.

Важливим завданням для нас було розширення та утримання навчально-лабораторного фонду університету. За останні 7 років ми розширили його на 25% за рахунок звуження орендної діяльності. На сьогодні ми маємо 1683 навчальних приміщення, з них 1472 навчальні аудиторії і лабораторії, 211 комп'ютерних класів. Досягнувши 100 відсоткового забезпечення навчального процесу аудиторним фондом

в одну зміну, ми працюємо над підвищеннем його комфортності, освіблюю з дотриманням нормального температурного режиму в зимовий період.

Шановні делегати конференції! Навчально-виховна робота КПІ була спрямована на гармонійне поєднання навчання та наукової діяльності з духовним, фізичним, культурним розвитком молоді.

Предметом постійної уваги університету є успішність студентів. Орієнтація КПІ на підвищення якості навчання, підсилення його фундаментальності дозволила щороку покращувати як поточну успішність студентів, так і підвищувати результативність їх виступів на всеукраїнських і міжнародних олімпіадах. Якщо у 2004/2005 н.р. ми мали тільки 25 переможців таких олімпіад, то в цьому році їх – 56, з них 2 отримали срібні медалі на світовій олімпіаді з математики серед класичних університетів.

Постійно зростає кількість персональних та іменних стипендіатів державного рівня, стипендіатів різних відомств і організацій, іменних стипендіатів видатних учених. Так, у 2004 році таких стипендіатів було 140, а в цьому – 259, у тому числі 5 стипендіатів Президента України, 6 – Верховної Ради, 1 – Кабінету Міністрів України, 16 – компанії "Енергоатом".

КПІ зробив суттєвий поступ в академічній мобільноті студентів, аспірантів, молодих викладачів і вчених. Відпрацювано механізми мобільності з Дніпропетровським національним університетом ім. Олеся Гончара. В цьому році КПІ вибором грант на участь в Європейському проекті ERASMUS MUNDUS. Це дозволить 100 молодим політехнікам протягом більших трьох років проходити навчання чи стажування терміном від одного місяця до трьох років в 17 університетах таких країн, як Франція, Німеччина, Австрія, Нідерланди, Бельгія, Іспанія, Польща, Румунія.

Пройти навчання за кордоном на сучасному обладнанні, набути професійного досвіду роботи у період проходження практики, одночасно отримати два дипломи – все це можливо завдяки програмам подвійного диплома, започаткованим КПІ протягом останніх п'яти років. Сьогодні ми маємо такі програми з університетами Греції, Естонії, Кореї, Норвегії, Німеччини, США, Франції, України.

Одним з важливих результатів, досягнутих КПІ, є формування високої громадянської свідомості, університетського патріотизму органів студентського самоврядування: студентської ради, студенської профспілки, наукового товариства студентів і аспірантів. Вони перебирають на себе багато важливих і хороших справ, якими ми можемо пишатися. Ними, разом з департаментом виховної роботи, вже 6 років поспіль проводиться Міжнародна студентська олімпіада з програмуванням ім. С.О. Лебедєва – В.М. Глушкова "КПІ-OPEN", Міжнародна літня школа "Сучасні досягнення інформатики, математики та фізики", Міжнародна літня науково-освітня школа за програмою Ради студентів технічних університетів Європи "BEST", багато інших спортивних і культурних заходів.

Різноманітним і цікавим стало студентське життя в нашем університету, яке значною мірою організовує сама студентська молодь. Невід'ємними складовими цього життя є День першокурсника, Дні КПІ, конкурс творчості першокурсників "Дебют", конкурс "КПІ має талант", конкурси краси та інтелекту "Королева КПІ" та "Містер КПІ", інтелектуально-спортивна гра "Естафета здоров'я", змагання клубів веселих і кмітливих. КПІ став співорганізатором змагань українсько-польського турніру з футболу під девізом "Студентське Євро-2012". Щороку в Київській політехніці організовується "Спартакіада" з 18 видів спорту, туристичні змагання "Лабіринт" та багато інших заходів. На цих справах студентська молодь КПІ набуває досвіду управлінської діяльності, зміцнює свою громадянську і патріотичну позицію. Нам лише потрібно їм більше довіряти і ставитися до них, як до своїх молодших колег і партнерів.

Духовному і естетичному вихованню молоді сприяють Картина галерея ім. Григорія Івановича Синиці в ЦКМ та Картина галерея "Українці у світі" в Науково-технічній бібліотеці, 16 гуртків художньої самодіяльності, в тому числі Народна капела бандуристів, Народна академічна хорова капела, Народний естрадний театр аматорів "ETA", ансамбль бального танцю, німецькомовний театр, кіноклуб та інші.

Університет постійно піклується про здоров'я студентів, викладачів і співробітників, надаючи їм можливість для оздоровлення та відпочинку. З цією метою в період з 2005 по 2009 рр. КПІ здійснив капітальну перебудову та реконструкцію санаторіо-профілакторію, баз відпочинку на Чорному та Київському морях та на Дніпрі. В середньому щороку оздоровлюється та відпочиває на пільгових умовах близько 4500 студентів та аспірантів, понад 1000 викладачів і співробітників. Мон

жемо констатувати, що сьогодні проблеми забезпечення політехніків місцями відпочинку вирішенні повністю.

Шановні делегати конференції! Наукова робота в КПІ з кожним роком набуває все більшого і більшого значення. Вона стала органічно пов'язаною з підготовкою кадрів. Наука підживлює інноваційну діяльність університету. Щороку зростають її обсяги, які за звітний період подвоїлися і в минулому році досягли 60 млн. грн. Дослідження виконуються за п'ятьма prioritетами напрямками. В межах кожного них сконцентровано зусилля всіх діючих нині науково-педагогічних шкіл університету, підсилено зв'язки між ними, організовано ефективну координацію і взаємодію з метою вирішення комплексних проблем на довгострокові основах.

Серед найважливіших завдань КПІ в науковій роботі була і залишається підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації. За останні 7 років кількість спеціалізованих рад зросла з 17 в 2004 році до 28 нині (з них 21 – докторська, 7 – кандидатських).

На цих роках проводяться захисти за 50 докторськими і 17 кандидатськими спеціальностями. Кількість наукових керівників аспірантів збільшилася майже втричі.

За цей період в аспірантурі пройшли навчання 600 осіб, понад 50 – в докторантурі. Упродовж 7 років в КПІ захищено 539 кандидатських і 97 докторських дисертацій, що забезпечило суттєве підкінчення професійно-викладацького складу університету.

З метою посилення інноваційної складової КПІ в 2006 році законом України був заснований Науковий парк "Київська політехніка". Програма його діяльності являє собою сукупність взаємопов'язаних проектів, за якими наукові колективи КПІ створюють конкурентоспроможні ноу-хау, факультети і кафедри здійснюють цільову підготовку фахівців для кадрового супроводження проектів, а високотехнологічні компанії виводять ці проекти на ринки у вигляді нових продуктів і послуг. За п'ять років до середовища наукового парку увійшли 56 вітчизняних і зарубіжних компаній. За цей час спільно з підрозділами КПІ на ринки було виведено понад 150 високотехнологічних розробок, які демонструються у виставковій залі наукового парку. У структурі парку розпочав успішно діяти Студентський бізнес-інкубатор "Політеко" в галузі інформаційних технологій, який вже виконує низку важливих міжнародних проектів, здійснює розробки для підприємств України і для КПІ.

2007 р. Підписано договір про співпрацю з АНТК ім. О.К. Антонова

2008 р. УДПМ відкрито відділ авіації та космонавтики. У 2011 р. відділ відвідав двічі Герой Радянського Союзу льотчик-космонавт Г.М. Гречко (на фото – перший зліва)

Музейно-історичний комплекс КПІ сьогодні вже став національним надбанням України, де збережено історію становлення основних галузей вітчизняної науки і техніки та представлено внесок України у світовий науково-технічний прогрес. До 110-ї річниці КПІ експозиція була суттєво оновлена, зокрема 14 травня 2008 р. у відбудованому приміщенні колишніх авіаційно-автомобільних майстерень відкрився відділ музею "Історія авіації та космонавтики" ім. Г.І. Сікорського, де можна побачити, як в КПІ будувалися перші літальні апарати і як на наших піонери авіації підкорювали небо.

Враховуючи велике значення України як космічної держави, на базі Державного політехнічного музею організувалися та проводилися зустрічі студентів з льотчиками-космонавтами – Олексієм Леоновим, Георгієм Гречком, Юрієм Онуфрієнком, Віталієм Жолобовим, Леонідом Каденюком. Визначною подією стала участь у телемості з американською астронавтою українського походження Хайдемарі Стефанішин-Пайпер та відзначення 50-річчя першого польоту людини в космос.

За ці роки музейно-історичний комплекс збагатився чотирма пам'ятниками видатним політехнікам – Головному конструктору космічної техніки Сергію Корольову, конструктором ракетної техніки Володимиру Челомею, Льву Люльєву. Єдиний у світі пам'ятник геніальному авіаконструктору Ігорю Сікорському встановлений біля відділу музею, що названий його ім'ям. Наступного місяця буде встановлено ще один пам'ятник конструктору турбореактивних авіаційних двигунів Архіпу Ліольці. Сьогодні КПІ прикрашають 13 пам'ятників нашим видатним попередникам. Цим не може похвалитися жоден інший університет України.

Статусу національного надбання, на наш погляд, заслуговують відділ рідкісних видань Науково-технічної бібліотеки університету, комплекс випробувальних стендів університету, що імітують вплив факторів космічного простору на мікро- і наноспутники, а також діюча навчально-дослідницька система на базі модернізованого маятника Фуко, що за своїми технічними даними є другою у світі і отримала відповідний сертифікат національних рекордів України.

За звітний період КПІ подвоїв кількість наукових журналів і збірників. Сьогодні їх 30, замість 16 у 2004 році. Ми проводимо роботу з підвищення індексу цитування науковців університету та приведення параметрів періодичних видань до вимог провідних наукометрических баз даних. Так, журнал "Ізвестия высших учебных заведений "Радиоэлектроника" входить до списку б українських видань, які представ-

лені в базі даних Web of Science і до 20 – у базі даних Scopus.

Загальнодержавний рівень впровадження окремих розробок КПІ підтверджено їх постановкою на озброєння Збройних сил України. Так, наказами міністра оборони України від 18 жовтня 2010 р. та від 5 квітня 2011 р. на озброєння прийнято два спеціальні комплекси, створені нашими науковцями.

Вагомими є результати науково-технічних розробок, що виконані на замовлення Російської Федерації, Китаю, Німеччини. Зокрема, наши німецькі партнери засвідчують, що триразове збільшення терміну роботи на навколоземній орбіті їхнього супутника "Bird" стало можливим завдяки використанню ними теплових труб, створених науковцями КПІ політехніки.

Шановні колеги! Підвищенню престижу КПІ у світі протягом звітного періоду сприяла його міжнародна діяльність. Вона включала підготовку фахівців для зарубіжних країн, міжнародні наукові зв'язки, обмін візитами із закордонними університетами, створення спільних підрозділів і багато інших напрямів роботи. У 2004–2011 роках кількість міжнародних конференцій та інших міжнародних заходів зросла в 10 разів (з 52 до 523). Університет представляє Україну в 62-х країнах на усіх континентах земної кулі, а КПІ відвідали делегації з 97 країн світу.

Були закладені нові важливі традиції співпраці зі світовими і регіональними міжнародними організаціями: ПРООН, ЮНЕСКО, ЮНІДО, ВОІВ, НАТО, УНТЦ, BSUN, CODATA, ICSU, Українською Радою Миру. З 2008 по 2010 рр. КПІ очолював Мережу університетів країн Чорноморського регіону, завдяки чому було значно послаблено авторитет України в Парламентській Асамблії Чорноморського Економічного Співробітництва.

Нам вдалося майже вдвічі збільшити кількість міжнародних проектів у рамках міжурядових угод України з Китаєм, Польщею, Індією, Угорщиною, Білоруссю, США, Болгарією, Німеччиною, Росією. У сукупності до 10% бюджету університету сьогодні формується за рахунок міжнародної діяльності.

За звітний період КПІ відвідали видатні вчені, політики і державні діячі з багатьох країн світу. Це заслуги Генерального секретаря ООН д-р Каміл Ідріс, д-р Френсіс Гаррі, д-р Карлос Магаринос, випускник КПІ, міністр цивільної авіації Китаю Лю Цзенфен, директор Європейського центру вищої освіти ЮНЕСКО д-р Ян Садлак, прем'єр-міністр Турецької Республіки Реджеп Т. Ердоган, міністр торгівлі США п. Гуттієресь, Держсекретар США пані Хіларі Кліnton та багато інших, під час візитів яких підписано важливі для КПІ та для

України угоди, започатковано співробітництво за новими важливими напрямами.

Поширилась практика виступів перед студентами КПІ надзвичайних і повноважних послів в Україні багатьох держав.

Шановні делегати конференції! Протягом звітного періоду наша праця була також спрямована на продовження програми розвитку третьої черги університету, вдосконалення експлуатації матеріальної бази, вирішення соціальних питань студентів і співробітників.

Протягом усього звітного періоду стабільне фінансово-економічне становище університету забезпечувалось запровадженням системи ефективного фінансового менеджменту, постійним моніторингом виконання кошторису, вчасними виплатами заробітної плати, стипендій, матеріальної допомоги, сплатою комунальних послуг, сплатою податків та зборів до бюджетів усіх рівнів. Протягом 2004–2011 рр. бюджет університету збільшився у 5 разів.

Ми намагалися всебічно розвивати матеріальну базу КПІ, здійснюючи капітальне будівництво та проводячи ремонтні роботи в наявних корпусах, гуртожитках і на території університету. За період з 2004 по 2011 рр. побудовано два відкритих стадіони з футбольними полями, один навчальний корпус, оновлено парк КПІ, капітально відремонтовано 20 навчальних корпусів і гуртожитків, з бази відпочинку, побудовано пішохідну зону по вулиці Політехнічній, приведено до сучасного вигляду територію центральної частини університету. Можемо констатувати, що кампус КПІ набуває вищуканого вигляду за зразком кращих університетів Європи і світу.

Постійна увага приділялась експлуатації 34-х навчальних корпусів загальною площею 460 тис. кв. м, 20 гуртожитків площею 153 тис. кв. м, приміщень двох Військових інститутів, Науково-технічної бібліотеки, Центру культури та мистецтв, Центру студентського харчування, Державного політехнічного музею, 4-х баз відпочинку, 6-ти житлових будинків – усього понад 80 об'єктів.

Студмістечко КПІ є складним соціальним організмом, у якому компактно розташовано 20 студентських гуртожитків, студентська поліклініка, санаторій-профілакторій, пішохідна зона по вул. Політехнічній, два студентських сквери і Мале спортивне ядро. У студмістечку проживають близько 13 тисяч студентів, що дозволяє за чисельністю мешканців порівнювати його з містом районного масштабу. Як ми бачимо, за останній час студмістечко отримало нове обличчя, адже його силами проводиться величезний обсяг ремонтних робіт, благоустрій території і студентських

скверів. Важливо, що з метою покращення організації дозвілля студентів за останні роки було облаштовано спортивні кімнати у всіх гуртожитках; а задля підвищення рівня безпеки студентів та посилення контролю за перепускним режимом в усіх гуртожитках встановлено системи автоматизованого пропуску та відеоспостереження. Всі гуртожитки підключено до комп'ютерної мережі за допомогою оптичних каналів зв'язку, в багатьох з них додатково створені робочі кімнати.

За результатами роботи численних контролюючих органів країни протягом звітного періоду можна стверджувати, що КПІ забезпечив використання державного майна та коштів університету суверено за призначениями. Відчушення майна та землі не відбувалось. Кошти загального та спеціального фонду університету витрачалися відповідно до затверджених кошторисів доходів і видатків.

Шановні учасники конференції! Демократизація університетського життя, демократизація управління та широке впровадження самоуправління залишилися важливими принципами в нашій спільній роботі.

Як показав час, вагомим чинником було створення вільної атмосфери, коли людина комфортно себе почуває в університеті. Наши принципи рунтуються на повазі до людської праці, толерантності до різноманітних думок і вибору людини і унеможливлюють будь-які переслідування за це. В університеті діє ефективна система захисту прав співробітників. Це профспілкова організація, комісія по розгляді трудових спорів, юридичний відділ університету. Жодне звільнення та прийом на роботу не здійснюється адміністрацією без погодження з профспілковим комітетом та юридичним відділом. Усі положення та накази про працю, заохочення та накладання стягнень на працівників і студентів, визначення їх функціональних обов'язків здійснюються відповідно до законодавства та узгоджуються з профспілковими комітетами.

Велику увагу адміністрація університету разом з профспілковими організаціями приділяла покращенню умов праці, вирішенню різноманітних соціальних питань студентів і співробітників КПІ. Головним механізмом для вирішення таких питань протягом звітного періоду були колективні договори, прийняття яких супроводжувалось широким і відкритим обговоренням. Це забезпечувало стабільність колективу протягом останніх 19 років, відсутність у ньому конфліктів і суперечностей. У зв'язку з цим наші колективні договори у 2005, 2006 та 2008 роках займали перші місця у конкурсах на кращий колективний договір у системі освіти та ЦК

Профспілки працівників освіти і науки України.

Шановні делегати конференції! Завершуємо свій звіт, я зроблю короткі висновки, охопивши не лише останній 7-річний період, а усі 19 років нашої спільнії роботи, оскільки ці часові відрізки розірвати просто неможливо. Головним, що нам вдалося зробити за цей час, на мій погляд, є наступне.

1. Нам вдалося здійснити переворення КПІ від моделі великого політехнічного інституту часів централізованої економіки до технічного університету європейського зразка, який сьогодні, за незалежною оцінкою авторитетної міжнародної рейтингової організації, увійшов до 4% кращих університетів світу. Для цього, відповідно до потреб нової країни, нам довелося створити 10 нових факультетів інstitutiv, понад 30 нових кафедр, відкрити понад 100 нових спеціальностей і спеціалізацій, зробити багато інших перетворень.

2. Здійснивши децентралізацію управління, демократизацію університетського життя, забезпечивши прозорість роботи усіх ланок КПІ, ми створили атмосферу взаємної довіри і поваги до праці педагога і вченого, унеможливили конфлікти і суперечності в колективі, мотивували до активної роботи усіх студентів і співробітників університету.

3. Ми створили одну з кращих у країні систему самоврядування як студентського, так і всього колективу. Через механізм колективних угод, демократичну виборчу систему керівників підрозділів та студентських лідерів ми започаткували свій особливий підхід до напрацювання і прийняття важливих рішень, контролю за їх виконанням, що забезпечує нестримний і постійний поступ університету відповідно до прийнятої стратегії.

І, нарешті, ми вдихнули душу в стіни старчого КПІ. Будівлі, обладнання, лабораторії – це ще не зовсім університет. Створені нами пам'ятники, музей, картинні галереї, меморіальні дошки, зала засідань Вченого ради, куранти на головному корпусі, маятник Фуко, інші знаки шані нашій історії сьогодні оточують нас особливим університетським духом, духом академізму, відчуттям належності до славетної історії і великих справ наших попередників.

Шановні делегати конференції! Нашому університету завжди була притаманна роль лідера у розробці і втіленні масштабних планів і завдань. Запорукою цьому є славетна історія КПІ, видатні традиції наших попередників, натхнення праця викладачів, науковців, талановита, активна молодь. Саме ці риси Київської політехніки забезпечать їй гідний і нестримний поступ і в майбутньому.

Дякую за увагу.

2011 р. У НТУУ "КПІ" відкрито маятник Фуко

2011 р. Відкрито Мале спортивне ядро

Інституту надтвердих матеріалів ім. В.М.Бакуля НАН України – 50!

Однією з помітних тенденцій сучасного освітньо-наукового простору України стало поглиблення зв'язків між університетами та установами Національної академії наук України. Втім, якщо говорити про НТУУ "КПІ", то ці зв'язки завжди були міцними. Багато вихованців НТУУ "КПІ" працюють у провідних технічних інститутах системи НАН України, обіймаючи посади від керівників цих установ до виконавців проектів.

Механіко-машинобудівний інститут як один з найстаріших у складі НТУУ "КПІ", традиційно має добре відносини з багатьма інститутами НАН України, зокрема, Інститутом проблем міцності ім. Г.С.Писаренка, Інститутом механіки ім. С.П.Тимошенка, Інститутом електрозварювання ім. С.О.Патона, Інститутом проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича, Інституту гідромеханіки та іншими.

Традиційно міцною та плідною є співпраця ММІ з Інститутом надтвердих матеріалів ім. В.М.Бакуля НАН України. Історично випускніків КПІ брали на роботу в ІНМ ім. В.М.Бакуля протягом усіх 50-ти років існування інституту. Тому логічним продовженням цього та поглибленням співпраці стало створення в 1996 році Спільнога науково-дослідного центру НТУУ "КПІ" та ІНМ ім. В.М.Бакуля. Основною метою діяльності центру було визначене підвищення якості підготовки студентів, аспірантів, докторантів та поглиблення співпраці. Науковий керівник центру – директор ІНМ ім. В.М.Бакуля, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Державних премій України, УРСР та СРСР, доктор технічних наук, професор Микола Васильович Новиков. Директор центру – доктор техніч-

У червні 2011 року колектив ІНМ ім. В.М.Бакуля відсвяткував своє 50-річчя. Ця подія викликала певний суспільний резонанс. До ювілею інститут отримав привітання від Президента України В.Ф.Януковича, привітання та Почесну грамоту від Прем'єр-міністра України М. Я. Азарова, привітання від Голови Верховної Ради України В.М.Литвина. Майже 100 вітальних адрес та звернень надійшли на адресу ІНМ ім. В.М.Бакуля від наукових і освітніх установ та підприємств Росії та Білорусі, Китаю та Японії, Німеччини та Франції, Польщі та Греції, Індії та багатьох інших. Подію відзначення 50-річчя інституту стало привітання від Папи Римського Бенедикта XVI з його особистим підписом колективу інституту та директору академіку М.В.Новикову.

До 50-річчя інститут виграв 3-й річний грант у 7-й Рамковій європейській програмі з тематики науково-організаційного співробітництва в європейському науковому просторі разом із французьким сучасним Університетом Пуатьє та Варшавським центром високих тисків.

У червні-липні 2011 року інститутом узгоджені та підписані два масштабних контракти із виробничої реалізації в Китаї технологій отримання перспективних монокристалів та композитно-структурзованих гібридних надтвердих матеріалів. Підписано угоду про наміри створення спільного китайсько-українського центру технологічної переваги в розробці та виробництві НТМ, подібно до нещодавно підписаної Президентом України В.Ф. Януковичем та Генеральним секретарем ЦК КПК Ху Цзіньтао угоди про створення науково-тех-

НТУУ "КПІ" вітає ІНМ ім. В.М. Бакуля з 50-річчям. Зліва направо: декан ІФФ д.т.н., проф. П.І.Лобода, ректор НТУУ "КПІ" академік НАНУ М.Згуровський, д.т.н., проф. Н.С.Равська, директор ІНМ ім. В.М.Бакуля академік НАНУ М.В.Новиков та директор ММІ д.т.н., проф. М.І.Бобір

ходом розробки та впровадження в широке виробництво наукових досягнень вітчизняних учених з алмазної проблеми.

У книзі відображені, як створювалася визнана нині у світі наукова школа ІНМ, змістово розповідається про роботу двох директорів інституту за 50 років – В.М. Бакуля та М.В. Новикова. Вона знову-таки свідчить, що саме обізнані та патротичні кадри вирішують все у проблемних справах науково-технічного прогресу на благо людей. Наведено численні факти та цифри, які свідчать про значний науково-аналітичний, теоретичний та прикладний доборок інституту за 50 років: захищено 50 докторських та 354 кандидатських дисертацій, видано 422 монографії, тематичних збірників статей, довідників та підручників, одержано 3459 авторських свідоцтв і патентів на винаходи співробітників, серед них до 400 патентів зарубіжних країн.

До свого ювілею ІНМ ім. В.М.Бакуля НАН України нагороджений низкою Почесних грамот від установ Росії, Білорусі, України та Польщі, а 54 співробітники інституту відзначенні нагородами Президії Національної академії наук України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Національної академії педагогічних наук України, Української академії наук, Федерації вчених України, управління Державної служби геології та надр України.

Науково-технічні та технологічні результати інституту за 50 років впроваджено на більш ніж 10 тис. підприємств Росії, України, Білорусі, Казахстану та інших. За участю інституту створено понад десяток заводів, у тому числі в Вірменії, Білорусі, Болгарії, сотні виробничих дільниць, цехів. Останнім часом створено фірми у Південній Кореї, Іспанії, Македонії. У 2010 році інститут додав до численних нагород та

статистики та аудитом всеукраїнського рейтингу.

До відзначення 50-річчя інституту отримано повідомлення, що за даними Journal Citation Report 2010 імпакт-фактор журнала "СТМ" склав 0,547 і серед 18 українських наукових журналів, що реферуються ISI Web of Science, посідає шосте місце.

Таким чином, головним надбанням ІНМ до 50-ти років його існування є створення сучасного науково-технологічного, авторитетного в світі Українського центру технологічної переваги в галузі надвисоких тисків і температур, комп'ютерного матеріалознавства, нанотехнологій та інженерії поверхні. Його можна організаційно та комерційно застосувати до виконання визначених Президентом України загальнонаціональних найважливіших проектів: створення активно діючого морського газового терміналу та альтернативної індустрії енергозабезпечення України, використання покладів із шельфових родовищ Чорного моря та доступу до природного газу з Азербайджану. Пропонуються проекти "Енергія природи", "Доступне житло", "Чисте місто", "Нове життя", "Якісна вода", "Відкритий світ", "Місто майбутнього", "Повітряний експрес", "Дунайський коридор", "Олімпійська надія". В них усіх є місце застосуванню проривних технологій інституту.

Розглядаючи найважливіші потреби сьогодення – потребу в енергозабезпеченості та енергозбереженні, стимуловання та забезпечення ресурсозбереження та економічної безпеки, ефективності людської праці в Україні, створення робочих місць та завдання автоматизації та роботизації, можна констатувати, що для України, Національної академії наук ІНМ В.М.Бакуля є опорною організацією та тверчою силою для вирішення завдань щодо розробки назрілих індустріальних та економічних реформ і пропозицій до національних проектів. 50-річний академічний інститут готовий до нових випробувань. Усі ці плани здатний вирішити колектив високоліфікованих фахівців, значна частина яких прийшла й продовжує приходити з Київської політехніки. Тому активна співпраця науковців ІНМ ім. В.М.Бакуля з факультетами та кафедрами НТУУ "КПІ" є запорукою успішності обох наших колективів.

Відзначення 50-річчя ІНМ ім. В.М.Бакуля стало визначеною подією в науково-громадському житті України, яка підтвердила світовий авторитет потужного за науково-технічним потенціалом та перспективного для України матеріалознавчого напрямку. Державна підтримка та прийняття розроблених в інституті інноваційно-інвестиційних пропозицій сприятимуть зміцненню авторитету держави у створенні знань 21-го століття як провідної силі прогресу суспільства.

В.А. Пасічник, завідувач кафедри ІТМ

Академік НАН України М.В.Новиков читає лекцію студентам НТУУ

них наук, професор Девін Леонід Миколайович. Так, по навчальних курсах "Інструменти з надтвердих матеріалів" та "Прогнозування працездатності різальних інструментів" провідні співробітники ІНМ ім. В.М.Бакуля – академік М.В.Новиков, чл.-кор. А.А.Шульженко, д.т.н., проф. Л.М.Девін, д.т.н. Г.П.Богатирьова, к.т.н. М.Є.Стажнів один день на тиждень читають лекції та проводять заняття з магістрантами та спеціалістами НТУУ "КПІ".

Для забезпечення ефективної роботи центру в ІНМ ім. В.М.Бакуля організовано навчальну аудиторію на 45 місць, видано підручник "Інструменти з надтвердих матеріалів" за редакцією академіка М.В.Новікова, поставлено лабораторні роботи на сучасних автоматизованих стендах, зокрема: автоматизованому стенді для оцінки працездатності різальних інструментів з надтвердих матеріалів; мобільний системі моніторингу процесу точіння для оцінки зношування різця та шорсткості поверхні з використанням штучних нейронних мереж; автоматизованій установці для випробувань на міцність при динамічному навантаженні; мобільний системі ультразвукового контролю твердих сплавів; лабораторному стенді на базі струмовихого дефектоскопа мод. ВДЗ-71 для визначення дефектів у твердих сплавах ВК, ТК, ТТК на глибині до 0,5 мм; лабораторному стенді на базі широкосмугових датчиків акустичної емісії з робочою смугою частот 200-1200 кГц та багатьох інших.

За 15 років існування Спільнога навчально-науково-дослідного центру НТУУ "КПІ" – ІНМ ім. В.М.Бакуля понад 500 студентів ММІ мали чудову можливість виконувати лабораторні роботи на сучасному обладнанні, залучатись до реальних наукових проектів під керівництвом провідних учених ІНМ ім. В.М.Бакуля.

Науково-технічні та технологічні результати інституту за 50 років впроваджено на більш ніж 10 тис. підприємств Росії, України, Білорусі, Казахстану та інших. За участю інституту створено понад десяток заводів, у тому числі в Вірменії, Білорусі, Болгарії, сотні виробничих дільниць, цехів. Останнім часом створено фірми у Південній Кореї, Іспанії, Македонії. У 2010 році інститут додав до численних нагород та

Студенти КПІ в лабораторії Спільнога навчально-наукового центру НТУУ "КПІ" – ІНМ ім. В.М. Бакуля

призів нагороду Міжнародного рейд-клубу (Іспанія, Мадрид) за кращу торгову марку. Виробничий комплекс інституту одержав за 2010 рік диплом Торговельно-промислової палати України за досягнення переваг над конкурентами та почесне 9-те місце серед 350 тисяч підприємств України, що підтверджено цифрами державної

перспективного для України матеріалознавчого напрямку. Державна підтримка та прийняття розроблених в інституті інноваційно-інвестиційних пропозицій сприятимуть зміцненню авторитету держави у створенні знань 21-го століття як провідної

силі прогресу суспільства.

Задля підвищення якості математичної підготовки

Приоритетним напрямком роботи університету є підвищення якості освіти. І насамперед за рахунок підвищення якості фундаментальної освіти як такої, що формує гнучке та багатогранне наукове мислення, спрямоване на розв'язання творчих професійних задач, та надає можливість випускнику університету адаптуватися до швидко змін соціально-економічних умов та інформаційного простору.

Постійний моніторинг якості підготовки, що проводиться підрозділами університету, виявляє нестабільність знань студентів інженерних спеціальностей з фундаментальної складової.

Аналіз причин нестабільності засвідчує, перш за все, зниження якості фундаментальної підготовки абитуриєнтів. Це виклик, який потребує корекції навчально-методичного процесу передусім кафедрами фундаментальної підготовки, які готують вчораших абитуриєнтів до сприйняття спеціальних курсів та навичок самостійної навчальної та наукової роботи.

Насамперед це стосується математичної підготовки. Якісна математична освіта є стрижневою складовою професійної компетентності інженера, який повинен володіти методами математичного моделювання, кількісного та якісного аналізу, обробки інформації, прогнозування та оптимізації.

Рівень математичної підготовки студентів першого курсу щорічно розглядається Методичною радою університету. За рішенням Методичної ради фізико-математичним факультетом та навчально-методичним відділом було проведено методичний семінар "Зміст курсу вищої математики для майбутніх інженерів та технологія навчання". Про увагу до цього питання свідчить той факт, що понад 120 представників факультетів (інститутів) взяли участь у його роботі, обговорили понад 20 доповідей.

Внесені пропозиції стали основою

концепції організаційно-методичних заходів щодо поліпшення якості математичної підготовки майбутніх інженерів.

Зниження якості математичної підготовки абитуриєнтів потребує особливої уваги до викладання курсу вищої математики першокурсникам: від введення до розкладу адаптаційних занять із шкільних курсів математики за результатами відального контролю до перерозподілу навантаження. Доцільним є перерозподіл годин курсу математики з трьох до чотирьох семестрів, перерозподіл годин у робочих програмах на розв'язування особливо важливих для сучасного інженера математичних задач за спеціальностями. Кафедри математичної підготовки фізико-математичного факультету готові проводити консультаційну роботу для студентів старших курсів із спеціальних розділів вищої математики та базових частин курсу.

Виконання цього завдання неможливо без якісного методичного забезпечення, а тому поновлення та розробка навчально-методичної літератури відповідно до змісту навчальних програм, у т.ч. в електронному вигляді, потребує постійної уваги. Необхідно також впровадити в практику курси дистанційного навчання як для вивчення розділів курсу вищої математики, так і для систематичного дистанційного тестування, посилити індивідуальну роботу зі студентами шляхом введення в навчальний план з кожного кредитного модуля розрахунково-графічних, дномашніх контрольних робіт. Повоночінне відновлення роботи курсів довузівської підготовки значною мірою поліпшило б становище.

У червні Методична рада, обговоривши ці пропозиції, ухвалила їх як концепцію поліпшення якості математичної підготовки майбутніх інженерів.

В.В. Ванін, декан ФМФ

ЛІТНЯ ПРАКТИКА В НІМЕЧЧИНІ

Упродовж чотирьох тижнів третьокурсники СпільногоДоукансько-німецького факультету машинобудування (СУНФ) перебувають на практиці в Німеччині. За цей час ми відвідали інститути та лабораторії, що входять до складу факультету машинобудування Магдебурзького університету ім. Отто-

Студенти СУНФ на заводі порошкової металургії

перешкоди. Дехто з "наших" навіть наважився сісти за кермо цього авто і взяти участь в експерименті.

Найцікавішими виявилися останні два тижні, коли ми відвідали інститути мехатроніки та конструкційні дослідження. Нам продемонстрували дослідні двигуни відомих фірм Mercedes та Volkswagen. Студенти із захопленням спостерігали за їх роботою та дізналися про особливості виготовлення пального залежно від кількості вприскування бензину, а також про те, як шкідливі домішки, наявні в горючій суміші, впливають на роботу двигуна. Потім була поїздка на підприємство SKL Motor, яке розробляє, виготовляє та реалізує двигуни, що працюють на дизельному паливі, відомих фракціях нафти і газу з діапазоном потужності від 450 до 2350 кВт. В Інституті матеріалознавства та зварювання ми ознайомилися з процесами виготовлення шліфів для подальшого їх дослідження та лазерним зварюванням і різанням. Мені, як студентці зварювального факультету, було дуже цікаво на власні очі побачити процеси, про які читала, проте досі на практиці не бачила. Відвідали ми і підприємство Enercon – одне з найбільших виробників вітрогенераторів потужністю від 330 кВт до 2,0 МВт. Основна риса вітрогенераторів Enercon – відсутність трансмісії і

В науково-дослідній лабораторії

кільцевий генератор. Спочатку із звичайного листа заліза формується корпус, а потім всі частини складають та зварюють. На виробництві використовують сучасні зварювальні трактори фірми Fronius. Що нас вразило, так це розмір вітряків – вони величезні!

Отже, практика пройшла успішно. Ми не лише ознайомилися з різноманітним обладнанням, гарно відпочили та отримали нові знання і враження, з'явилася ще одна мотивація для навчання та успішного складання іспиту з німецької мови.

Вероніка Жук, студентка СУНФ

ЗАПОБІГТИ, ВРЯТУВАТИ, ДОПОМОГТИ!

17 вересня – День рятівника

СРСР видала постанову "Про організацію повітряно-хімічної оборони та захисту (цивільної оборони) населення – аварійно-рятувальних служб, пожежної охорони, інших спеціальних формувань, які безпосередньо беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру".

В історичному екскурсі цивільний захист має давнє коріння. Під час Першої світової війни у квітні 1915 року вперше в історії людства війська німецької армії застосували хімічну зброю (хлор). Жертвами стали 5 тисяч французьких та бельгійських солдатів. У 1917 році поблизу бельгійського міста Іпр кайзерівські війська застосували газ, який отримав назву "іпрат". Війська охопила паника, солдати кидали зброю і бігли з поля бою. Загроза ураженням такою зброяю налискала не тільки над військами, а й над населенням прифронтових районів. Авіація, яка бурхливо розвивалась у ті роки, могла застосовуватись для завдання ударів хімічною зброяю у глибокому тилу.

Ці обставини викликали необхідність організації захисту великих міст від ударів із повітря. Разом із силами і засобами протиповітряної оборони до швидкої ліквідації наслідків авіаційних нальотів стало зачітатись цивільне населення. Це сприяло створенню систем місцевої протиповітряної оборони (МППО), які спиралися на цивільне населення міст, працівників промислових підприємств та інших закладів.

Розвиток засобів нападу потребував удосконалення системи МППО. У 1927 році Рада народних комісарів

У повоєнні роки розпочався новий етап розвитку МППО, зумовлений прийняттям на озброєння ядерної зброї та її носіїв. З урахуванням цього МППО організовувалась по всій території країни. Масовими формуваннями стали об'єктові та аварійно-відновлювальні загони міст.

У липні 1961 року місцева протиповітряна оборона була перетворена у цивільну оборону, яка стала складовою системи загальнодержавних оборонних заходів, що здійснювались у мирний та воєнний час для захисту населення і народного господарства країни від зброї масового ураження противника та проведення аварійно-рятувальних робіт в осередках ураження, зонах можливого затоплення. Були утворені штаби цивільної оборони сонозних, автономних республік, країв, областей, міст, районів, об'єктів народного господарства.

Плинув час, змінювалась політична ситуація. Ядерна конфронтація між Сходом і Західом змінилась пошуком шляхів взаємного порозуміння. На політичній карті світу утворилася нова суверенна держава – Україна.

За 20 років становлення України як незалежної держави цивільна оборона постійно вдосконалювалася і розвивалася на засадах міжнародного гуманітарного права, основоположним документом якого є Женевські конвенції 1949 року та Декларація, ухвалені всесвітнimi конференціями з цивільної оборони. Нині перевага надається вирішенню завдань захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Згідно з чинним законодавством на кожному об'єкті господарювання, у тому числі в навчальних закладах, утворюється система цивільного захисту (цивільної оборони), яка поєднує органи управління, сили і засоби для організації і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.

У НТУУ "КПІ" очолює цивільну оборону (цивільний захист) керівник об'єкта – ректор університету. Постійно діючим органом управління, на який покладається організація виконання завдань цивільної оборони (цивільного захисту), є штаб цивільної оборони університету. У кожному структурному підрозділі університету (інститутах, факультетах) на поштатній основі утворена підсистема цивільної оборони (цивільного захисту).

Головною метою цивільної оборони (цивільного захисту) університету є запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного, природного та воєнного характеру, можливим терористичним проявам. Для досягнення цієї мети основні зусилля керівництво цивільної оборони університету зосереджує на виконанні таких завдань:

– забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту університету, структурних підрозділів до оперативного реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків;

– відповідні заходи захисту студентів і співробітників університету від уражальних факторів надзвичайних ситуацій на принципах, осно-

ваних на рятуванні життя та збереженні здоров'я людей;

– навчання, підготовка керівного складу, учасників навчально-виховного процесу до дій в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації техногенного, природного, терористичного та воєнного характеру на основі чинного законодавства;

– розроблення та виконання науково-технічних програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям.

Небезпека для функціонування університету може виникнути внаслідок аварій у комунально-енергетичних системах, на хімічно небезпечних об'єктах, транспорті під час перевезення небезпечних вантажів, а також через порушення правил поводження із застарілими боєприпасами. Небезпеки викликають і природні явища (шквалний вітер, зливи, ожеледиця, снігові замети тощо).

Варто нагадати, що за будь-яких обставин надзвичайної ситуації слід діяти усвідомлено, не панікуючи, виконувати вказівки працівників цивільного захисту. При виведенні боєприпасів або інших вибухонебезпечних предметів потрібно: не наблизятися до них; повідомити самостійно або через когось із присутніх штаб цивільної оборони університету за тел. 234-35-11, 454-95-64, 20-69 101; надалі діяти за їх указівками.

Користуючись нагодою, вітаю з професійним святом працівників цивільного захисту, усіх, хто виконує нелегкі завдання захисту життя і здоров'я людей.

Ю.В. Нестеренко,
начальник штабу цивільної оборони НТУУ "КПІ"

Галерею портретів "Українці у світі" відкрито в КПІ

На церемонії відкриття виступає Б.І. Андрусишин

Експозицію портретів людей, які своєю працею й талантом змінили світ, 7 вересня 2011 року урочисто відкрили в НТБ нашого університету. Це зібрання з восьми з половиною сотень портретів видатних людей різних століть, народжених в Україні, пов'язаних з нею або тих, хто прославив її

за кордоном, НТУУ "КПІ" отримав у подарунок від проекту "Українці у світі", ініціатором і натхненником якого є народний депутат України трьох скликань, член парламентського Комітету з питань культури і духовності, голова ВО "За помісну Україну" Петро Ющенко.

Виступаючи на відкритті галереї, ректор університету М.З.Згуровський зауважив, що багато поколінь політехніків та гостей будуть вдячні за можливість ознайомитися з таким повним і цікавим зібранням. Він відзначив не лише науково-пізнавальну, а й виховну роль колекції: молоді люди матимуть зможу глибше розуміти свою історію, культуру, осмислити роль і місце українців у світовому прогресі, пишати свою історію, що, безумовно, вплине на формування їх світогля-

ду, цілей та майбутнього. Представляючи зібрання, П.Ющенко зазначив, що галерея допомагає створити єдиний політичний портрет нації. Такі зібрання є державним атрибутом і вже існують у багатьох країнах світу. Проректор НТУ ім. Драгоманова Б.І.Андрусишин поділився досвідом використання подібного зібрання в навчально-виховній роботі

студентів. У педуніверситеті подібну галерею розмістили дещо раніше, тож нині вона "допомагає у формуванні кадрів, які зможуть зробити відкриття". Студенти – майбутні педагоги – на основі зібрання готують курсові, дипломні,магістерські роботи, глибше вивчають історію науки і техніки, збагачуються духовно і розумово.

Після завершення церемонії відкриття галереї в залі №12 бібліотеки відбулася історико-культурна конференція "Українці у світі", на якій виступили ректор НТУУ "КПІ" ака-

Фрагмент галереї

демік НАН України Михайло Згуровський, народний депутат України Петро Ющенко, директор історико-археологічного музею "Правдяна Аратта-Україна" Олександр Попіщук, завідувачка кафедри історії факультету соціології і права НТУУ "КПІ" проф. Світлана Костильова, завідувачка кафедри української мови, літератури та культури факультету лінгвістики НТУУ "КПІ" Олена Онуфрієнко, доцент цієї ж кафедри Антоніна Березовенко та громадський діяч Петро Матіашек.

Інф. "КП"

Бувальщини Київського політехнічного

У наші часи вступ до КПІ був нелегкою справою, а навчання у ньому – набагато важкою. Серед визнаних майже всіма за найважчі предмети одне з чільних місць займала теорія машин і механізмів – ТММ. Ця абревіатура мала седед студентства іншу розшифровку – "тут моя могила". Лише два факультети не знали про це – радіотехнічний і кіноінженерний (пізніше – електроакустичний): у них цього предмету не було.

Після війни і до половини 50-х років на механічному факультеті читав ТММ сам професор Олександр Степанович Кореняко. Мабуть, і сьогодні бібліотекарі знають, які книжки треба видати, коли студент просить "Кореняку товстого" або "Кореняку тонкого".

Професор Кореняко був чудовою і дещо чудернацькою людиною, яка підудаваною суворістю і навіть показнюю грубістю ховала безмежні доброчільливість і симпатію до студентів. Мабуть, саме тому про нього більше, ніж про інших викладачів серед студентів ходило веселих байок.

Мешкав О.С. Кореняко у лісовій частині Святошина між 3-ю і 4-ю Просіками у приватному будинку і тому міг тримати

кобилу з чудовим іменем Машка. Спочатку він діставався до інституту верхи на тій кобілі, а згодом – двоколісним возиком, бо постаріли обос. Аудиторії, в яких професор читав свій улюбленій предмет, обов'язково мали виходити вікнами на те місце, де він прив'язував Машку. Це факти. А тепер – байки.

Прив'язуючи свою Машку, Кореняко щось бубонів, звертаючись до неї. Студентам було цікаво, що саме. Але як тільки професор помічав, що до нього підкрадаються підслуховувачі, він уголос промовляв: "Ну, ти, Машко, тут постій, я я піду дурнем про колеса почитаю!"

Читаючи лекцію, вінув усі час поглядав у вікно. І, бувало, звертався до когось зі студентів: "От ти, на першій парті, встань!" Студент починав виправдовуватись: "А що я таке зробив?" Кореняко у відповідь: "Ta поки що нічого. Піді прив'язи Машку!" "А я же лекція!?" "Ди,ди – я без тебе читати не буду!". І таки не промовляв жодного слова, поки не повертається посланець.

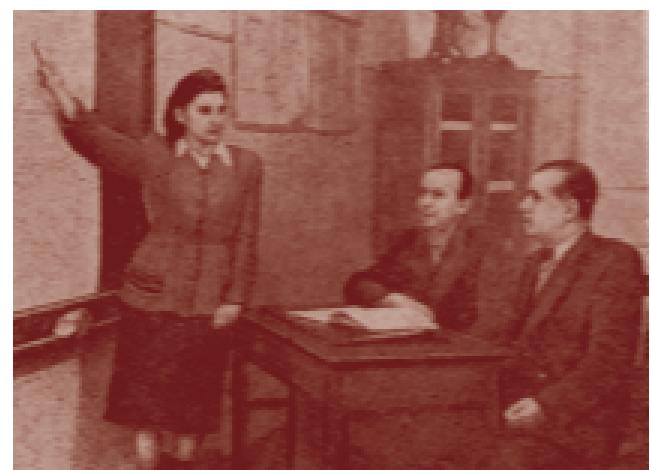
Під час іспитів він міг когось огорожити питанням: "Ну, списав?!" Переляканій студент: "Ні, як можна!" А Кореняко у

відповідь: "Тю, дурний, чого ж я півгодину у вікно дивився!"

Іспиті він приймав з асистентом, таким же доброзичливим, як і сам професор: ні один з них до студентів не присікувався. Розповідають про такий випадок.

Студент підійшов до столу, узяв білет і довго читав питання, записані у ньому. Обос – і професор, і асистент – дивилися на нього, ніяк не реагуючи. Студент почав, постояв, роздумуючи, і поклав білет на місце. Потім узяв інший. Знову почав, подумав і поклав. І втретє – теж саме. Після цього студента важко зітхнути, узяв залікову книжку і повернувся до дверей, щоб вийти. Весь час професор і асистент мовчики спостерігали за його діями. Аж тут Кореняко, нарешті, зупинив його: "Постій-но, постій! Дай сюди книжку!" Записав у заліковій "задовільно" і поставив свій підпис. Потім повернувся до асистента і пояснив: "Він же щось шукав!"

Борис Канюка,
випускник КПІ 1959 р.,
Євген Коваленко,
випускник КПІ 1961 р.

Відрядними результатами складання заліків і захисту проектів зустрічають вихованці нашого інституту Новий рік.

На фото: студентка групи ІІ-1 ІІ курсу А.І. Белоградська захищає проект з теорії механізмів і машин. Її грунтовні відповіді слухають доцент О.С. Кореняко (справа) і асистент В.Ю. Баханов.

"За радянського інженера", 1 січня 1951 р.

ХОРОВА КАПЕЛА В НОРВЕГІЇ

Більше. Ми побачили величні та красів гори, фіорди, які простягаються на десятки кілометрів від моря. Ми отримали незабутні враження від купання у фіордах, походів з начівлем в горах. До речі, температура повітря під час нашої поїздки була не вище 18 градусів.

Десять незабутніх днів пролетіли як одна мить, залишивши море вражень і безліч фотографій.

Користуючись нагодою, запрошуємо до нашої капели всіх, хто вміє та любить співати. Репетиції проводяться кожного вівторка та четверга у великій хімічній аудиторії 4-го корпусу з 18.30 до 21.30.

Руслан Бондарь,
художній керівник
Народної хорової капели КПІ

На скелі Прекестулен (висота понад 600 м)

Йде репетиція

У серпні Народна академічна хорова капела КПІ побувала в Норвегії з сольними концертами. У складі 42 співаків капела успішно виступала

у трьох великих містах: Крістіансанд, Флеккенфіорд та Ставангер.

У вільний від концертів та репетицій час ми намагалися побачити якомога

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
тел. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

РЕєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.
Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.